SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 12. februarja 2009 *

V zadevi C-93/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Latvija) z odločbo z dne 14. februarja 2008, ki je prispela na Sodišče 28. februarja 2008, v postopku

Schenker SIA

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris, sodniki, in C. Toader (poročevalka), sodnica,

* Jezik postopka: latvijščina.

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodna tajnica: R. Şereş, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. decembra 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Schenker SIA A. Tauriņš, član upravnega odbora, skupaj z I. Faksa, odvetnikom,

– za Valsts ieņēmumu dienests, J. Dz. Jakāns, zastopnik, skupaj z E. Krimela, zastopnico,

– za latvijsko vlado E. Balode-Buraka, E. Eihmane in K. Drēviņa, zastopnice,

– za češko vlado M. Smolek, zastopnik,

– za grško vlado O. Patsopoulou in Z. Chatzipavlou, zastopnici,

– za finsko vlado J. Heliskoski, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti E. Kalniņš in S. Schønberg, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 11 Uredbe Sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22. julija 2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da se z njim kršijo nekatere pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da se z njim kršijo take pravice (UL L 196, str. 7).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Schenker SIA (v nadaljevanju: Schenker) in Valsts ieņēmumu dienests (državni davčni organ) v zvezi z globo, ki je bila

naložena tej družbi po uničenju blaga, za katero je obstajal sum, da se z njim krši pravica intelektualne lastnine.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Z Uredbo št. 1383/2003 je bila razveljavljena in nadomeščena Uredba Sveta (ES) št. 3295/94 z dne 22. decembra 1994 o ukrepih za prepoved sprostitve ponarejenega in piratskega blaga v prosti promet, izvoz, ponovni izvoz ali za uvedbo odložnega postopka (UL L 341, str. 8).

4 Uvodne izjave 3, 5, 9 in 10 Uredbe št. 1383/2003 določajo:

„(3) Kadar ponarejeno blago, piratsko blago in nasploh blago, ki krši kako pravico intelektualne lastnine, izvira ali prihaja iz tretjih držav, je treba prepovedati njegov vnos na carinsko območje Skupnosti […] ter vzpostaviti postopek, po katerem bodo carinski organi lahko čimbolj učinkovito uveljavili to prepoved.

[…]

(5) Ukrepanje carinskih organov mora, za obdobje, ki je potrebno za določitev, ali je sumljivo blago v resnici ponarejeno blago, piratsko blago ali blago, ki krši določene pravice intelektualne lastnine, obsegati bodisi zadržanje sprostitve v prosti promet, izvoz in ponovni izvoz bodisi […] zadržanje tega blaga.

[…]

(9) Da bi uporabo te uredbe olajšali tako za carinske uprave kot za imetnike pravic, je treba predvideti tudi bolj fleksibilen postopek, po katerem bo možno blago, ki krši določene pravice intelektualne lastnine, uničiti, ne da bi bilo treba pri tem sprožiti postopek za ugotovitev tega, ali je bila pravica intelektualne lastnine kršena po nacionalnem pravu.

(10) Določiti je treba ukrepe, ki bi se uporabljali za blago, glede katerega je ugotovljeno, da je bodisi ponarejeno ali piratsko bodisi da v splošnem krši nekatere pravice intelektualne lastnine. Ti ukrepi naj ne le odvzamejo ekonomske koristi poslov tistim, ki so odgovorni za trgovanje s takšnim blagom, in jih kaznujejo, temveč tudi učinkovito odvračajo od nadaljnjih tovrstnih poslov.“

5 Člen 2(1)(a)(i) Uredbe št. 1383/2003 določa:

„V tej uredbi […] pomeni:

(a) ‚ponarejeno blago' […]:

(i) blago, skupaj z embalažo, ki brez dovoljenja nosi blagovno znamko, ki je bodisi enaka blagovni znamki, veljavno registrirani glede istovrstnega blaga, bodisi je v njenih bistvenih lastnostih ni mogoče razlikovati od take blagovne znamke, in ki s tem krši pravice imetnika blagovne znamke po pravu Skupnosti […] ali po pravu države članice […]".

6 Člen 10, prvi odstavek, te uredbe določa:

„Trenutno veljavna zakonodaja v državi članici, na katere ozemlju se nahaja blago v enem izmed položajev iz člena 1(1), se uporablja pri odločanju o tem, ali je bila kršena pravica intelektualne lastnine po nacionalnem pravu."

7 Člen 11(1) te uredbe določa:

„1. Če so carinski organi zadržali blago ali prekinili sproščanje blaga, glede katerega obstaja sum, da krši pravico intelektualne lastnine […] lahko države članice v skladu s svojim nacionalnim pravom predvidijo poenostavljeni postopek, po katerem lahko carinski organi s soglasjem imetnika pravice tako blago odstopijo v uničenje pod carinskim nadzorom, ne da bi bilo treba pri tem ugotoviti, ali je bila pravica intelektualne lastnine kršena po nacionalnem pravu. Države članice v ta namen v skladu s svojim nacionalnim pravom uporabijo naslednje pogoje:

– da mora imetnik pravice pisno obvestiti carinske organe v roku desetih delovnih dni […] od prejema uradnega obvestila, predvidenega v členu 9, da blago, ki je predmet postopka, krši pravico intelektualne lastnine iz člena 2(1), in predložiti navedenim organom pisno soglasje deklaranta, imetnika ali lastnika blaga o tem, da se da blago uničiti. […] Kadar okoliščine to dovoljujejo, je možno ta rok podaljšati za nadaljnjih deset delovnih dni;

– da mora biti uničenje, razen če ni po nacionalnem pravu določeno drugače, opravljeno na stroške in na odgovornost imetnika pravice in da mora biti pred tem sistematično opravljeno jemanje vzorcev, ki jih carinski organi hranijo v takem stanju, da predstavljajo dokaz, sprejemljiv za sodni postopek v državi članici, v kateri bi utegnil biti potreben.“

8 Člen 18 Uredbe št. 1383/2003 določa:

„Vsaka država članica uvede sankcije, ki se uporabljajo v primerih kršitve te uredbe. Take sankcije morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

Nacionalna ureditev

9 Člen 201.12, drugi odstavek, latvijskega zakonika o upravnih prekrških (Administratīvo pārkāpumu kodekss) določa:

„Predložitev ponarejenega in piratskega blaga v carinski postopek ali začasno imetništvo takega blaga se kaznuje z globo od 50 do 250 LVL za fizične osebe in od 500 do 5000 LVL za pravne osebe ter z zaplembo blaga.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 Družba Schenker je kot špediter na podlagi pogodbe, v svojem imenu in za račun naslovnika blaga družbe Rovens SIA (v nadaljevanju: družba Rovens), sprostila proizvode znamke „Nokia“ v prosti promet.

11 Rīgas muitas iestāde (carinski urad v Rigi) je 16. februarja 2005 pri pregledu uvoženega blaga ugotovil, da obstaja sum ponarejanja.

12 Carinski organi so v skladu s členom 9 Uredbe št. 1383/2003 zadržali proizvode in odvzeli vzorce, ki so jih poslali predstavnikom družbe Nokia Corp., imetnika znamke „Nokia“, da bi pridobili mnenje. O postopku so obvestili tudi družbo Rovens.

13 Družba Nokia Corp. je 1. marca 2005 carinske organe obvestila o poteku pogajanj z družbo Rovens glede možnosti začetka poenostavljenega postopka uničenja blaga ter jim predlagala, naj se rok za zadržanje blaga podaljša za deset dni.

14 Družba Nokia Corp. je 3. marca 2005 obvestila carinske organe, da odvzeti proizvodi dokazujejo obstoj ponarejanja. Družbi Nokia Corp. in Rovens sta se 4. marca 2005 sporazumeli o uničenju zadevnega blaga na stroške družbe Rovens in 11. marca 2005 sporazum poslale carinskim organom.

15 Ti organi so 1. aprila 2005 sestavili zapisnik, v katerem so ugotovili, da je družba Schenker kot „deklarant“ kršila člena 9 in 16 Uredbe št. 1383/2003. S sklicevanjem na

obvestilo, ki jim ga je 3. marca 2005 poslala družba Nokia Corp., so ugotovili, da je družba Schenker storila „prekršek“ iz člena 201.12, drugi odstavek, zakonika o upravnih prekrških, in ji naložili globo 500 LVL (latvijski lati).

16 Družba Schenker je odločbo neuspešno izpodbijala pri generalnem direktorju Valsts ieņēmumu dienests. Nato je zoper navedeno odločbo pred Administratīvā rajona tiesa (okrožno upravno sodišče) vložila ničnostno tožbo, v kateri je trdila, da v členu 11 Uredbe št. 1383/2003 v bistvu ni predvidena možnost ugotavljanja, ali je blago ponarejeno. Tožbeni zahtevek je bil zavrnjen.

17 Apgabaltiesa (regionalno sodišče) je v pritožbenem postopku menilo, da navedenega člena 11 ni mogoče uporabiti, ker je bil sporazum o uničenju proizvodov sklenjen šele po opravljenem nadzoru carinskih organov, s katerim so ti ugotovili kršitev pravice intelektualne lastnine.

18 Družba Schenker je začela postopek pred kasacijskim sodiščem Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 11 Uredbe št. 1383/2003 razlagati tako, da nasprotuje možnosti, da se deklarantu ali lastniku blaga naloži sankcija v skladu z nacionalno zakonodajo, če se imetnik intelektualne lastnine (imetnik pravice) dogovori z deklarantom ali lastnikom blaga o odstopu tega blaga v uničenje ali začne pogovore o možnosti njegovega uničenja in če carinski organi v okviru tega postopka pridobijo podatke o tem, da je blago ponarejeno?“

Vprašanje za predhodno odločanje

19 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali začetek poenostavljenega postopka iz člena 11 Uredbe št. 1383/2003 s soglasjem imetnika pravice intelektualne lastnine in uvoznika pristojnim nacionalnim organom odvzame pravico, da odgovornim pri uvozu takega blaga na carinsko območje Skupnosti naložijo „sankcijo“ v smislu člena 18 te uredbe, kot je upravna globa.

Stališča, predložena Sodišču

20 Družba Schenker meni, da Uredba št. 1383/2003 carinskim organom ne dopušča, da naložijo sankcijo, če je začet poenostavljeni postopek med imetnikom pravice intelektualne lastnine in uvoznikom, prvič, ker že samo uničenje zadevnega blaga pomeni sankcijo, in drugič, ker ti organi nimajo pooblastil, da rešujejo spore med zasebnimi subjekti, ki spadajo na področje civilnega prava in pravdnih postopkov. Zato družba Schenker kot špediter ne more biti kaznovana z upravno globo namesto uvoznika ali proizvajalca.

21 Poleg tega so se carinski organi pri določanju sporne globe v postopku v glavni stvari oprli zgolj na enostransko izjavo imetnika znamke. Ta družba, pri čemer se glede tega Komisija Evropskih skupnosti z njo strinja, izpodbija dokazno vrednost te izjave v smislu, da se lahko na tej podlagi ugotavlja „kršitev pravice intelektualne lastnine“ iz Uredbe št. 1383/2003.

22 Valsts ieņēmumu dienests, litvanska, češka, grška in finska vlada ter tudi Komisija menijo nasprotno, da uporaba „poenostavljenega postopka“ v smislu člena 11 Uredbe št. 1383/2003 ne odvzame pristojnim organom možnosti, da naložijo „sankcije“ iz člena 18 te uredbe, ker, kot izhaja tudi iz uvodne izjave 10 te uredbe, morajo države članice v primeru kršitev pravice intelektualne lastnine naložiti take sankcije, ki bodo učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Odgovor Sodišča

23 Kar zadeva možnost pristojnih organov, da naložijo „sankcijo“, v smislu člena 18 Uredbe št. 1383/2003, če zadevni gospodarski subjekti začnejo „poenostavljeni postopek“ v smislu člena 11 te uredbe, je treba ugotoviti, da je bil, kot je razvidno iz uvodne izjave 9 navedene uredbe, poenostavljeni postopek uveden zato, da carinski upravi in imetnikom pravice intelektualne lastnine olajša uporabo določb Uredbe št. 1383/2003.

24 Če pristojni carinski organ na podlagi člena 9(1) Uredbe št. 1383/2003 in po prejemu zahtevka imetnika pravice za ukrepanje ugotovi, da za obravnavano blago obstaja sum kršitve pravice intelektualne lastnine, prekine sproščanje blaga ali ga zadrži, da se ugotovi, ali je bila pravica intelektualne lastnine res kršena.

25 Po eni strani, če se takšen postopek ne opravi v predvidenih rokih, se lahko na carinsko območje Skupnosti uvozi blago, ki krši nekatere pravice intelektualne lastnine, po drugi

strani pa mora imetnik znamke, kadar predlaga ukrepanje, v skladu s členom 6(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 1383/2003 predlogu priložiti izjavo, da sprejme vse stroške, ki bi v skladu s to uredbo nastali pri zadržanju blaga pod carinskim nadzorom v skladu s členom 9, oziroma v posebnih primerih v skladu s členom 11 te uredbe.

26 Zaradi preprečevanja nevšečnosti, predvsem glede trajanja postopka in stroškov skladiščenja, ki jih nosi imetnik pravice intelektualne lastnine, je v Uredbi št. 1383/2003 predvidena možnost poenostavljenega postopka, ki omogoča imetniku te pravice, da v soglasju z deklarantom, imetnikom ali lastnikom spornega blaga doseže njegovo uničenje pod nadzorom carinskih organov, ne da bi bilo pri tem treba, kot je razvidno tudi iz uvodne izjave 9 te uredbe, sprožiti postopek za ugotovitev, ali je bila pravica intelektualne lastnine kršena po nacionalnem pravu.

27 Vendar začetek takega poenostavljenega postopka, katerega uvedba v pravni red držav članic je zgolj fakultativna, ne odvzema organom teh držav pravice, da uvedejo „sankcijo“ iz člena 18 Uredbe št. 1383/2003, saj določa, da morajo države članice pri kršitvah te uredbe take sankcije tudi uvesti.

28 Kot je razvidno iz uvodne izjave 3 Uredbe št. 1383/2003, je treba namreč na carinskem območju Skupnosti nasploh prepovedati uvoz blaga, s katerim se krši pravica intelektualne lastnine.

29 V zvezi s tem, kot je razvidno iz člena 18 Uredba št. 1383/2003 v povezavi z uvodno izjavo 10 te uredbe, morajo države članice za kršitve te uredbe uvesti sankcije, ki so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

30 Vendar v nasprotju s tem, kar zatrjuje družba Schenker, uničenja blaga po fakultativnem postopku, ki je predmet skupnega sporazuma med imetnikom znamke in uvoznikom, ni mogoče šteti za sankcijo, ki jo na podlagi sistema sankcij, ki ga morajo v skladu s členom 18 Uredbe št. 1383/2003 uvesti države članice, naložijo nacionalni organi.

31 Poleg tega, kot pravilno poudarjata češka in finska vlada, je v členu 11(1), druga alinea, Uredbe št. 1383/2003 izrecno določeno, da mora biti pred uničenjem sistematično opravljeno jemanje vzorcev, ki jih carinski organi hranijo v takem stanju, da bi bili lahko dokaz, sprejemljiv za sodni postopek v državi članici, ki bi jih zahtevala.

32 Končno, v zvezi z vrsto dokazov, ki so nujni za določitev kršitve pravice intelektualne lastnine, je treba ugotoviti, da se v skladu s členom 10 Uredbe št. 1383/2003 pri odločanju o tem, ali je bila po nacionalnem pravu kršena pravica intelektualne lastnine, uporablja veljavna zakonodaja v državi članici, na katere ozemlju je blago v enem od položajev iz člena 1(1) te uredbe.

33 Glede na zgoraj navedeno je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da začetek poenostavljenega postopka iz člena 11 Uredbe št. 1383/2003 s soglasjem imetnika pravice intelektualne lastnine in uvoznika pristojnim carinskim organom ne odvzame pravice, da odgovornim pri uvozu takega blaga na carinsko območje Skupnosti naložijo „sankcijo“ v smislu člena 18 te uredbe, kot je upravna globa.

Stroški

34 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Začetek poenostavljenega postopka iz člena 11 Uredbe sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22. julija 2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da so z njim kršene nekatere pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da so se z njim kršile take pravice, ob soglasju imetnika pravice intelektualne lastnine in uvoznika

pristojnim carinskim organom ne odvzame pravice, da odgovornim pri uvozu takega blaga na carinsko območje Skupnosti naložijo „sankcijo“ v smislu člena 18 te uredbe, kot je upravna globa.

Podpisi